

4. Байлов А. В. Криміногенний потенціал діяльності засобів масової інформації / А. В. Байлов, П. В. Сахута // Вісник кримінологічної асоціації України. 2016. № 1 (12). – С. 143-153.

Ключові слова: злочинність, засоби масової інформації, суспільство, попередження злочинності.

Ключевые слова: преступность, средства массовой информации, общество, предупреждение преступности.

Key words: crime, media, society, crime prevention .

МАРЧУК АЛЬОНА ІГОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права,
кандидат юридичних наук*

ІЗОВІТА АНДРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права,
кандидат юридичних наук*

РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО НАГЛЯДУ ЗА ЗАСУДЖЕНИМИ В УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Як зазначають деякі фахівці, програми реабілітації злочинців не діють так ефективно, як це пропагандується у засобах масової інформації. Зростання кількості засуджених у всьому світі, переповнення в'язниць, «тюремна приватизація», неефективність більшості ресоціалізаційних програм при виконанні покарань – все це стає порогами, на яких остаточно розбивається «виправний ідеал». Саме тому у багатьох сучасних країнах погляди на цілі покарання, у тому числі і його відбування, базуються на теорії безпеки, яка враховує криміногенний потенціал кожного окремого засудженого.

Один із крайніх заходів постпенітенціарного контролю за засудженими – адміністративний нагляд в Україні, досить часто носить декларативний характер та зводиться до виконання звільненими особами зобов'язання щодо реєстрації в органах поліції (від одного до чотирьох разів на місяць). Саме цей інститут потребує удосконалення з урахуванням фактору безпеки.

Проаналізуємо позитивний досвід такого виду постпенітенціарного контролю за особами, звільненими з місць позбавлення волі, як електронний моніторинг. Найбільш ефективно цей інститут використовується у США та Британії. У цих країнах електронний моніторинг застосовується достатньо широко: з метою дотримання вимог застави, як складова умовного засудження, як складова умовно-дострокового

звільнення з в'язниці або як складова окремих альтернативних покарань та ін. Але нас цікавить використання електронного моніторингу як превентивного заходу безпеки для окремих категорій правопорушників з метою попередження їх девіантної поведінки, оскільки у цьому разі електронний моніторинг виступає необхідною умовою постпенітенціарного нагляду за особами звільненими з місць позбавлення волі. В США понад 150 тис. осіб звільнених з місць позбавлення волі перебувають під електронним наглядом (переважно ті, хто вчинив статеві злочини, дорожньо-транспортні пригоди або домашнє насильство). Причому понад 40 тис. злочинців перебувають під електронним наглядом за формулою «24 години на день, 7 днів на тиждень» [1, с. 189].

Широке розповсюдження застосування електронного моніторингу пов'язано з використанням GPS технологій та мобільного зв'язку. У більшості країн вищезазначений інститут використовується до статевих злочинців, яким було заборонено наблизитися менш, ніж на 100 метрів до шкіл, дитячих майданчиків або певних інших громадських місць, в який і встановлювалися відповідні датчики. Штат Флорида є лідером за масштабами використання електронного моніторингу в США. Найбільша цільова група статевих злочинців перебуває у штаті Каліфорнія (4 тис.) [2]. У США та Великобританії від злочинців, які знаходяться під таким наглядом, вимагається мати постійне місце проживання та телефон у місці проживання. Учасник програми повинен дотримуватися встановленого графіку перебування під електронним моніторингом. Порушенням умов даного превентивного заходу вважається: 1) пошкодження електронного браслету або спроба його зняти; 2) пошкодження електронного обладнання, встановленого у місці проживання особи; 3) порушення інших умов, передбачених програмою.

У вищезазначених країнах загальне управління та координацію діяльності здійснюється Відділом електронного моніторингу, який має статус структурної частини Національної служби пробачії.

Оцінюючи перспективи реформування заходів контролю дільничних офіцерів поліції щодо осіб, звільнених з місць позбавлення волі за допомогою електронного моніторингу до законодавства України, варто надати чіткі рекомендації щодо подолання «кризи постпенітенціарного впливу», а саме: 1) застосування електронного моніторингу як заходу безпеки суспільства для окремих категорій осіб, що звільняються з місць позбавлення волі з метою попередження їх девіантної поведінки (особливо це стосується осіб, що вчинили тяжкі злочини, яких в Україні нараховується близько 35%) [3, с. 62]; 2) проаналізувати чи існує у сучасній Україні необхідність постпенітенціарного нагляду за категорією засуджених до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, оскільки більшість держав для застосування постпенітенціарного нагляду орієнтуються на так званих «невиправних» злочинців (наприклад, статевих злочинців). 3) розглянути чи доцільно реалізовувати адміністративний нагляд органами Національної поліції, чи можлива передача цих функцій органам пробачії та відповідним відді-

лам, які будуть здійснювати заходи безпеки і контролю за певними особами, звільненими із місць позбавлення волі.

Одним з головних напрямків реформування української пенітенціарної системи має бути реформування, певною мірою, застарілої системи установ виконання покарань з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду. Однак застосовувати його необхідно з урахуванням економічних, політичних, культурних та інших особливостей держав, традицій і менталітету громадян. І все ж критичне осмислення і використання передового пенітенціарного європейського досвіду безсумнівно, прискорить процес реформування кримінально-виконавчої системи України і сприятиме її наближенню до міжнародних стандартів.

Список використаної літератури:

1. Prison walkthrough – Questions». Understanding your sentence. Criminal Justice System. – 13 September. – 2017. – 213 с.
2. Закордонні в'язниці: особливості архітектури, будівництва та обладнання // Аналітичний огляд з пропозиціями. – М., 2018. – С. 61-62.
3. Community Corrections. Electronic Supervision Program [Електронний ресурс]. Джерело доступу – www.mcscs.jus.gov.on.ca/english/corr_serv/comm_corr/elect_mon/elect_mon.html

Ключові слова: покарання, виправлення, засуджені.

Ключевые слова: наказание, исправление, осужденные.

Key words: punishment, correction, convicted.

ФЕДЧУН НАТАЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права,
кандидат юридичних наук*

ЧЕРКАСОВ СВЯТОСЛАВ В'ЯЧЕСЛАВОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права,
кандидат юридичних наук*

ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ У КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННИЙ НЕОБЕРЕЖНОСТІ ПРИ ПОРУШЕННІ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ

Вивченням проблем ефективності, стосовно будь-якої сфери соціальної активності, займаються багато наук: право, філософія, соціологія, математика та ін. Термін «ефективний» в українській мові означає «дієвий», тобто такий, що дає результат, що призводить до необхідних наслідків. Окрім цього, термін «дієвий» має на увазі не будь-який